

Доктор за македонските глаголи

● Кога дојдов во 1971 година на Семинарот за македонски јазик, литература и култура бев востушен и веднаш одлучив да специјализирам од областа на македонскиот јазик, вели д-р Виктор А. Фридман, професор на Универзитетот во Северна Каролина, кој своето научно звање го стекна за граматичките категории на македонскиот глагол, за што доби посебна награда на Чикашкиот универзитет

Во светот има повеќемина врвни македонисти, специјалисти за одредени области од македонистиката, автори на научни трудови објавувани во славистички списанија во светот, кои даваат огромен придонес за афирмација на македонскиот јазик, литература и култура, а со нивниот научен ангажман уште повеќе се збогатува македонистичката научна мисла воопшто. Нив ги има не само во словенските земји, ами и во прекуокеанските, а најчесто покрај тоа што се научни работници се и универзитетски професори, преведувачи...

Д-р Виктор А. Фридман од Чапел Хил, САД, професор по славистика и балканистика на Универзитетот во Северна Каролина, е меѓу најдобрите познавачи на македонскиот јазик во светот. Тој денонвиве престојува во Републикава, односно е учесник на дваесет и третата летна школа на Семинарот за македонски јазик, литература и култура, што се одржува во Охрид. На нашата средина не ѝ е непознат, не доаѓа првпат во Охрид и во Републикава, зашто неговите врски со Македонија траат веќе две децении – откако почнува да го изучува македонскиот јазик.

– Македонскиот јазик почнав да го учам од 1971 година, кога за првпат бев на Семинарот за македонски јазик, литература и култура, вели д-р Фридман. Тогаш добив покана по предлог на проф. Збигњев Голomb и бев импресиониран од Семинарот и од престојот и решив да специјализирам од областа на македонскиот јазик. По вторпат на Семинарот бев веќе наредната година, а во 1973 и 1974 година добивав Брајтова стипендија, што посебно заедно со престојот во Скопје, ми овозможи добро да го научам македонскиот јазик. За моја среќа тогаш за ментори ги имав Блаже Конески и Божидар Видоски. Тогаш ја подготвив својата докторска дисертација за граматичките категории на ма-

кедонскиот глагол, што ја одбранив на Чикашкиот универзитет во 1975 година.

А колку навистина д-р Фридман тогаш имал успешна специјализација за македонскиот јазик, говори и следниот податок. Во конкуренција на сите докторски дисертации одбранети таа година на Чикашкиот универзитет, неговата е оценета како исклучително квалитетна за што добива посебна награда од

Проф. д-р Виктор А. Фридман

Универзитетот. Истата година д-р Фридман од Универзитетот во Северна Каролина добива понуда да работи како професор, каде што, еве, веќе петнаесет години предава славистика и балканистика, а неговото реноме на добар познавач на македонскиот јазик и како врвен славист му овозможи денес да биде и шеф на истата катедра. Благодарение на неговата професорска работа во изминатата деценија и половина тој своето знаење за македонскиот јазик им го пренесува и на неколкуте генерации студенти. Како што вели, иако денес не е голем бројот на студентите што го изучуваат македонскиот јазик и литература, сепак, има неколкумина студенти кои што со интерес ја посетуваат наставата, а некои од нив своите знаења, исто така, ги збогатуваат на летната школа на Семи-

нарот за македонски јазик, литература и култура: Во оваа прекуокеанска земја има и добри познавачи на македонистиката, па и научни работници, како што е случајот и со д-р Кристина Крамер, која има завршено словенски јазици, но своето научно (докторско) звање го има стекнато токму на полето на македонскиот јазик, поточно на тема за модалноста во македонскиот јазик.

Меѓутоа, д-р Виктор А. Фридман и покрај обврските на својот универзитет, речиси континуирано е ангажиран и со научна работа за македонскиот јазик, за што говори и податокот дека е автор на повеќе научни трудови, а некои од нив се објавувани во врвни светски славистички списанија, каде што страниците за него секогаш се отворени, тој ужива висок углед кај редакторите, кои често пати му нарачуваат (како специјалист) да напише текст од областа на македонистиката. Негови научни трудови можеме да сретнеме и во нашата стручна периодика, а денонвиве тој не информираше и за своите најнови ангажирања.

– Годинава во Западна Германија излезе статија за развитокот, односно кодификацијата на лексиката на македонскиот јазик, што ја напишав јас, а сега, пак, работам статија за поопширна книга за првите јазични конгреси, пишувам за македонскиот јазик, а книгата, што ќе се печати во САД, ја редактира социолингвистот Џашуа Финман. Во последно време работам на еден нацрт на граматиката на македонскиот литературен јазик, кој ќе биде објавен во рамките на една поголема книга што ќе биде публикувана во Велика Британија, во редакција на лингвистот Бернард Кофри. Инаку, продолжувам со моето истражување за глаголските категории и социолингвистичките проблеми на македонскиот јазик во балканскиот контекст, вели Фридман.